

Vernieling van de havens van Rotterdam en Amsterdam

Het was Hitler geweest die besloten had dat de havens van Rotterdam en Amsterdam vernield moesten worden. Zoals wij in deel 10 a vermeld-den, ging dat bevel van hem uit op de dag waarop de haven van Antwerpen ongeschonden in Geallieerde handen viel: 4 september. De uitvoering van het bevel werd enige tijd aangehouden; in afwachting daarvan begon de *Kriegsmarine* op 12 september Nederlandse arbeiders te ronselen om in de havens van Rotterdam en Amsterdam gaten te maken in de kademuuren en daags daarna waren daartoe al vierhonderd arbeiders aan het werk, acht uur per dag. Op dinsdagochtend 19 september kwam bij de *Admiral in den Nederlanden* von Rundstedts bevel binnen, met de vernielingen te beginnen (alsook de Nieuwe Waterweg en het Noord-zeekanaal te versperren) – de eerste explosies weerklonken op 21 september. De burgemeester van Amsterdam, E. J. Voûte (in '41 benoemd vanwege zijn pro-Duitse gezindheid), protesteerde onmiddellijk bij Schröder. Daags daarna, 22 september (alle Nederlandse arbeiders werden op die dag ontslagen), verscheen Seyss-Inquart in de hoofdstad, belde van daaruit Berlijn op en kreeg te horen dat er niets meer aan de zaak te doen was. 'Het OKW had beslist dat de vernietiging door moest gaan', tekende Voûte enkele dagen later aan, daaraan toevoegend: 'De levensader van Amsterdam is doorgesneden en niet door een chirurg maar door een varkensslachter!!'¹

Dagenlang deden zich in Rotterdam en Amsterdam enorme explosies voor die tot op tientallen kilometers afstand duidelijk hoorbaar waren.² In Rotterdam werd ruim 13 km kademuur, meer dan een derde van de totale lengte, verwoest; vernield (of weggevoerd) werd bijna de helft van alle grote hijskranen; vernield (of tot zinken gebracht) werden de dokken; alle petroleumtanks (ze waren leeg) gingen in vlammen op, van de tanks voor eetbare oliën werd een aantal gespaard. Op de linker Maasoever werd bij een deel van de explosies weinig voorzichtigheid betracht: alleen al in de wijk Katendrecht werd zoveel schade aan de woningen toegebracht dat vijfduizend Rotterdammers dakloos werden; elders in de havenstad sprongen ruiten en waren straten bedekt met glasscherven. Vernield werden evenwel niet alleen de belangrijkste haveninstallaties

¹ E. J. Voûte: 'Aantekening', 27 sept. 1944 (CNO, 177 b). ² Bij Amsterdam werd ook het vliegveld Schiphol vernield: het stationsgebouw, de startbanen en drie van de vier grote hangars werden opgeblazen, één hangar werd gedemonteerd teneinde afgevoerd te worden; tot die afvoer is het echter niet meer gekomen.